

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับการะงานของโรงเรียนประถมศึกษาในด้านการแก้ปัญหาเยาวชนวัยเรียนในชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังนี้

๑. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับโรงเรียนประถมศึกษา, หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑, นโยบายและแผนพัฒนาเด็กระยะยาว ๒๕๒๒, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาเด็กและเยาวชน ๕ ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ - ๒๕๒๙ และแผนพัฒนาชนบท เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือวิจัย

๒. การสร้างเครื่องมือในการวิจัยซึ่งประกอบด้วยแบบสอบถาม ๑ ชุด แบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์ ๑ ชุด

๒.๑ การสร้างแบบสอบถาม เนื้อหาของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น ๒ ตอนคือ ตอนที่ ๑ เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของคำถามเป็นแบบเลือกตอบและแบบเติมคำหรือข้อความ

ตอนที่ ๒ เกี่ยวกับความสำคัญและการปฏิบัติจริงในการะงานของโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น ๕ ด้านคือ ด้านโภชนาการ ด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต ด้านสติปัญญาและความสามารถพื้นฐาน ด้านการเตรียมให้มีอาชีพ และด้านสังคมจริยธรรมและวัฒนธรรม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) จำนวน ๒๖ ข้อ และแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ เกี่ยวกับการะงานของโรงเรียนประถมศึกษาในด้านการแก้ปัญหาเยาวชนวัยเรียนในชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๒.๒ สร้างแบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์ไว้ในชุดเดียวกัน เพื่อทราบสภาพความเป็นจริง และเพื่อนำไปประกอบการอภิปรายผลการวิจัย รวมทั้งมีข้อเสนอแนะในการ

จัดสภาพโรงเรียนและการจัดการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการแก้ปัญหาเยาวชนวัยเรียนใน
ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยผู้วิจัยสังเกตสภาพโรงเรียน สภาพแวดล้อมของ
โรงเรียน การเอาใจใส่ต่อสภาพปัญหาเด็กเรียนของครู และสภาพของนักเรียนในค้ำนร่าง
กาย และพฤติกรรมกรรมการแสดงออกอื่น ๆ ในขอบเขตต่อไปนี้

๒.๒.๑ การสังเกตเกี่ยวกับสภาพของโรงเรียน ได้แก่
ขนาดของโรงเรียน

ปริมาณของอาคารเรียน อาคารประกอบซึ่งได้แก่ โรงฝึกงาน
โรงอาหาร ส้วม เรือนเพาะชำ หรืออาคารประกอบอื่น ๆ

ปริมาณของอุปกรณ์อื่น ๆ ที่โรงเรียนจัดให้มี เช่น บ่อน้ำ บ่อน้ำ
บาดาล ก๊อกน้ำ ถังเก็บน้ำฝน อ่างล้างมือ เป็นต้น

๒.๒.๒ การสังเกตเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมโรงเรียน ได้แก่
ลักษณะของชุมชนบริเวณรอบ ๆ โรงเรียน

ประเภทหรือสถาบันทางศาสนา

ทรัพยากรที่มีอยู่มากในท้องถิ่น

อาชีพของประชากรในท้องถิ่น

๒.๒.๓ สังเกตและสัมภาษณ์ครูหรือผู้บริหาร เกี่ยวกับการเอาใจใส่ของครู
ต่อสภาพปัญหาของนักเรียน ได้แก่

การดูแลการรับประทานอาหารของนักเรียน

การดูแลการจัดหาอาหารในโรงเรียน

การตรวจสอบสุขภาพของนักเรียน

พฤติกรรมของครูต่อนักเรียน

๒.๒.๔ การสังเกตเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการแสดงออกของนักเรียน ได้แก่
การแสดงพฤติกรรมต่อครู และเพื่อนนักเรียน ได้แก่

การแสดงออกทางวาจา

การแสดงออกทางกาย เช่น การมีสัมมาคารวะ การช่วยเหลือ
ซึ่งกันและกัน การทำงานร่วมกับผู้อื่น

๒.๒.๕ การสังเกตเกี่ยวกับสภาพของนักเรียนค้ำนร่างกาย ได้แก่
การเจริญเติบโตของร่างกาย

ความสะอาดของร่างกาย

๒.๒.๖ สัมภาษณ์ครูผู้คอยแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของนักเรียนค่านิจใจ และสัมภาษณ์นักเรียนที่มีความบกพร่องทางค่านิจใจ

๒.๓ นำแบบสอบถาม แบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ๕ ท่าน ตรวจสอบพิจารณา ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะเกี่ยวกับรายละเอียดในแต่ละข้อคำถามของแบบสอบถามว่า ภาระงานของโรงเรียนบางเรื่องอาจจะสามารถช่วยแก้ปัญหาของเยาวชนวัยเรียนได้หลายด้าน ผู้วิจัยจึงได้เพิ่มเติมภาระงานของโรงเรียนในส่วนที่ครอบคลุมการแก้ปัญหาหลายด้านขึ้นและในส่วนที่เป็นแบบบันทึกการสังเกต ได้เพิ่มเติมเกี่ยวกับ อุปกรณ์ต่าง ๆ ในโรงเรียน เพื่อทราบว่าโรงเรียนมีอุปกรณ์ต่าง ๆ เพียงพอแล้วหรือยัง หรือโรงเรียนยังต้องการเพิ่ม จากนั้นผู้วิจัยก็นำไปทดลองใช้กับครูและผู้บริหารในโรงเรียนที่ไม่ใช่ตัวอย่าง ประชากรกลุ่มละ ๓๐ คนรวมเป็น ๒๐ คน แล้วจึงได้นำมาจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้กับตัวอย่างประชากร

๒.๔ นำแบบสอบถาม แบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์ไปใช้กับตัวอย่างประชากร

๓. การสุ่มตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการคอยแบบสอบถามเป็นผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับชั้น ป.๑-๒ หรือ ป.๓-๔ หรือ ป. ๕-๖ หรือครูพิเศษที่สอนระดับชั้น ป.๕-๖ ในกรณีที่โรงเรียนนั้นมีครูพิเศษ โดยให้กระจายตามช่วงชั้นเรียนในระดับดังกล่าว ดังนั้นในแต่ละโรงเรียนมีตัวอย่างประชากร ๒ คน คือ ผู้บริหารโรงเรียน ๑ คน และครูผู้สอนหรือครูพิเศษ ๑ คน รวมเป็นตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น ๔๓๔ คน จากประชากรทั้งหมด ๔,๓๓๐ คน ในโรงเรียนจำนวน ๔๑๓ โรงเรียน จากจำนวนโรงเรียนทั้งหมด ๕๒๒ โรงเรียน ได้โดยการสุ่มตัวอย่างเป็นขั้นตอนดังนี้

๓.๑ จังหวัด

สุ่มตัวอย่างจังหวัดมาประมาณร้อยละ ๒๕ ของจังหวัดในพื้นที่เป้าหมาย เพื่อการพัฒนาระบบพยากรณ์ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ ซึ่งมีทั้งหมด ๑๓ จังหวัด ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยการจับสลากได้จังหวัดที่เป็นตัวอย่างประชากร ๔ จังหวัด คือ จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดยโสธร จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดร้อยเอ็ด

๓.๒ อำเภอและกิ่งอำเภอ

จำนวนอำเภอของทั้ง ๔ จังหวัดที่สุ่มตัวอย่างได้ในข้อ ๓.๑ มีทั้งหมด ๔๓ อำเภอ สุ่มตัวอย่างมาประมาณร้อยละ ๒๕ ตามสัดส่วนของอำเภอที่มีอยู่ในแต่ละจังหวัด ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยจับฉลากได้ ๑๒ อำเภอ ดังนี้

จังหวัดอุบลราชธานีมี ๒๑ อำเภอและกิ่งอำเภอ สุ่มตัวอย่างได้ ๕ อำเภอ คือ หัวตะพาน อำนาจเจริญ เกษอุดม ทรายมูล และม่วงสามสิบ

จังหวัดยโสธร มี ๔ อำเภอ สุ่มตัวอย่างได้ ๒ อำเภอ คือ คำเขื่อนแก้ว และมหาชนะชัย

จังหวัดบุรีรัมย์มี ๑ อำเภอ สุ่มตัวอย่างได้ ๒ อำเภอ คือ คูเมืองและประโคนชัย

จังหวัดร้อยเอ็ดมี ๑๒ อำเภอ สุ่มตัวอย่างได้ ๓ อำเภอ คือ ชวีบุรีพนมไพร และเสลภูมิ

๓.๓ จำนวนโรงเรียนใน ๑๒ อำเภอ ที่สุ่มตัวอย่างได้ในข้อ ๓.๒ มี ๕๑๒ โรงเรียน สุ่มตัวอย่างมาประมาณร้อยละ ๔๕ ตามสัดส่วนของโรงเรียนแต่ละอำเภอ ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยการจับฉลากได้โรงเรียนทั้งหมด ๔๑๓ โรงเรียน

๓.๔ การสุ่มโรงเรียนเพื่อทำการสังเกต สุ่มตัวอย่างมาประมาณร้อยละ ๓ กระจายตามสัดส่วนของโรงเรียนในแต่ละอำเภอที่สุ่มตัวอย่างได้ในข้อ ๓.๓ ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยการจับฉลากได้โรงเรียนเพื่อการสังเกต ๓๐ โรงเรียน

๔. การเก็บรวบรวมข้อมูล

๔.๑ ให้บัณฑิตวิทยาลัยทำหน้าที่สื่อสารการติดต่อขอความร่วมมือในการวิจัยถึงเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เพื่อขอความร่วมมือ คัดไปยังจังหวัด อำเภอ และโรงเรียนตามลำดับ

๔.๒ ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนโดยได้รับความร่วมมือจากฝ่ายงานนิเทศการศึกษา หรืองานบริหารทั่วไปในแต่ละอำเภอ และผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ในโรงเรียนที่ทำการสังเกต ในขณะที่เดียวกันผู้วิจัยจะบันทึกการสังเกตและสัมภาษณ์ไปด้วยแบบสอบถามได้รั้งกลับคืนมา ๓๕๕ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๘๒

๕. การวิเคราะห์ข้อมูล

๕.๑ แบบสอบถามตอนที่ ๑ เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยคำนวณหาค่าร้อยละ

๕.๒ แบบสอบถามตอนที่ ๒ เกี่ยวกับภาระของโรงเรียนประถมศึกษาในด้านการแก้ปัญหาของเยาวชนวัยเรียนในชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียนวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที (z-test) การหาค่าเฉลี่ยนั้นได้กำหนดความหมายของคะแนนเฉลี่ยดังนี้

๔.๕๐ - ๕.๐๐ หมายถึงว่า สำคัญมากที่สุด หรือปฏิบัติมากที่สุด

๓.๕๐ - ๔.๕๕ หมายถึงว่า สำคัญมาก หรือปฏิบัติมาก

๒.๕๐ - ๓.๕๕ หมายถึงว่า สำคัญน้อย หรือปฏิบัติน้อย

๑.๕๐ - ๒.๕๕ หมายถึงว่า สำคัญน้อยที่สุด หรือปฏิบัติน้อยที่สุด

๑.๐๐ - ๑.๕๕ หมายถึงว่า ไม่มีความสำคัญ หรือไม่มีการปฏิบัติ

๕.๓ ข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ประกอบการอภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

๕.๔ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๕.๔.๑ ค่าร้อยละ ใช้เพื่อพิจารณาจำนวนตัวอย่างประชากรที่ตอบแบบสอบถาม ใช้สูตรดังนี้

$$\text{ค่าร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น} \times 100}{\text{ความถี่ทั้งหมด}}$$

๕.๔.๒ การคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ใช้สูตร

$$\bar{x} = \frac{\sum fx}{N} \quad (\text{ประกอบ กรรณสูต ๒๕๒๕ : ๕๐})$$

เมื่อ $\bar{x}$ แทนค่าเฉลี่ย

$\sum fx$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทนจำนวนของคะแนนทั้งหมด

๕.๔.๓ การคำนวณหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ใช้พิจารณาการกระจายของความคิดเห็นของตัวอย่างประชากรที่ตอบแบบสอบถามโดยใช้สูตร

$$S.D = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left(\frac{\sum fx}{N}\right)^2} \quad (\text{ประกอบ กรรณสูตร ๒๕๒๕ : ๔๓})$$

เมื่อ S.D แทนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

f แทนจำนวนความถี่

X แทนคะแนนที่กำหนดคำถามสเกล คือ ๕, ๔, ๓, ๒, ๑

N แทนจำนวนคะแนนทั้งหมด

๕.๔.๔ การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของตัวอย่างประชากร ๒ กลุ่ม คือ ครู และผู้บริหาร ใช้สูตร

$$Z = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{6 \frac{s_1^2}{N_1} + 6 \frac{s_2^2}{N_2}}} \quad (\text{ประกอบ กรรณสูตร ๒๕๒๕ : ๑๐๖})$$

เมื่อ Z แทนค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียน

$\bar{X}_1$ แทนคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มครู

$\bar{X}_2$ แทนคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มผู้บริหาร

6_๑ แทนความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของคะแนนกลุ่มครู

6_๒ แทนความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของคะแนนกลุ่มผู้บริหาร

๖. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ